

Profesor Alfréd Trnka oslavuje 60 rokov

*Professor Alfréd Trnka
celebrates 60 years*

Dňa 22. mája oslávil svoje šesťdesiate narodeniny ornitológ prof. RNDr. Alfréd Trnka, PhD. Narodil sa na Orave (Námestovo), ale po štúdiách na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave zostal žiť a pôsobiť na juhozápadnom Slovensku. Vyštudoval učiteľský smer (kombinácia biológia-matematika), ale diplomovú prácu, s ornitologickým zameraním, obhajoval na Katedre zoológie (vedúcou bola ďalšia tohtoročná jubilanťka – doc. Z. Országhová). Po ukončení vysokej školy v roku 1989 sa zamestnal v Západoslovenskom múzeu v Trnave, kde pracoval ako zoologický výskumný pracovník a neskôr aj vedúci prírodovedného oddelenia. V roku 1996 obhájil dizertačnú prácu (Prírodovedecká fakulta UK) a v tom istom roku zmenil zamestnanie a nastúpil na Katedru biológie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, kde pôsobí dodnes ako pedagóg, vedúci katedry a garant štúdia. Úspešná vedecko-pedagogická činnosť sa prejavila aj v jeho akademickom raste. V roku 2003 mu bol udelený titul docent v odbore zoológia (Prírodovedecká fakulta UK) a v roku 2010 titul profesor v odbore všeobecná ekológia, ekológia jedinca a populácií (Fakulta ekológie TU). Na jeho domovskej fakulte zároveň zastával aj funkciu prodekana pre vedu, výskum a zahraničné vzťahy.

Jubilant patrí medzi slovenskými ornitológmi k absolútnej špičke z pohľadu publikačnej činnosti. Publikoval viac ako stovku prác, z ktorých zhruba polovica predstavuje štúdie v časopisoch registrovaných v prestížnych vedeckých databázach. Na svoje práce získal viac

Obr. 1. Alfréd Trnka pri odchyte a krúžkovaní vtákov. (foto: archív A. Trnku)

Fig. 1. Alfréd Trnka mist-netting and ringing birds. (photo by A. Trnka archive)

ako 800 citácií, pričom veľká väčšina z nich je práve z prác publikovaných v „indexovaných“ časopisoch. Má viacero článkov (mnohé z nich prvoautorské) v prestížnych svetových ornitologických (Journal of ornithology, Journal of avian biology, Ibis, Bird study...), ale aj všeobecných zoologických a ekologických časopisoch (Journal of zoology, Biological journal of the Linnean society, Ecology and evolution, PLoS One ...). V rámci svojich výskumov sa venoval a venuje aj štúdiu behaviorálnych prejavov vtákov a výsledky týchto výskumov takisto publikuje v svetových časopisoch (Animal behaviour, Ethology, Journal of ethology, Behavioral ecology ...). Medzi jeho vedecké priority patrí najmä štúdium močiarnych druhov vtákov a medzi nimi hniezdna biológia trsteniarika veľkého. Jeho srdcovou témou a zároveň oblasťou, v ktorej dosiahol zrejme najväčší medzinárodný ohlas, je však výskum hniezdného parazitizmu kukučky. Túto tému zhrnul aj v knihe „Nehaňte kukučku“. Jej tiež editorom jednej z najvýznamnejších slovenských publikácií posledných rokov – „Ornitologickej príručky“. Okrem toho v podobe monografických knižných prác publikoval aj údaje o viacerých umelých nádržiach Podunajska (Vtáky rybníkov severozápadnej

časti Podunajskej nížiny) a o Parížskych močiaroch (Vtáky Národnej prírodnej rezervácie Parížske močiare). Parížske močiare majú v jeho práci mimoriadne dôležité miesto. Dlhodobo tu realizuje výskum trstinového vtáctva a zároveň sa aktívne zasaduje o ich ochranu a zachovanie. Rovnako dôležitá ako vedecká práca je i jeho pedagogická činnosť. Generáciám študentov odovzdáva nielen odborné vedomosti, ale aj úprimné nadšenie pre ornitológiu, prírodu a jej ochranu. Za roky pôsobenia na Katedre biológie PF TRUNI viedol viac ako 40 diplomových a dve dizertačné práce. Jeho otvorenosť, ľudskosť a zároveň vysoká odbornosť sú vzácnym spojením, ktoré zanechalo stopu v mnohých mladých vedcoch a ochranároch. Pre potreby

študentov (nielen Pedagogickej fakulty TRUNI) zhrnul výsledky svojich výskumov (ako aj všeobecné informácie) do vysokoškolskej učebnice "Základy behaviorálnej ekológie". O svoje obsiahle vedomosti sa nedelí len so študentami, ale šíri ich aj prostredníctvom popularizačných článkov, rozhovorov pre rôzne médiá (časopisy, rádio, televízia) a prispieva tak aj k zvyšovaniu environmentálneho povedomia a pozitívneho vzťahu k ochrane prírody.

K jeho šesťdesiatemu jubileu mu vyslovujeme úprimnú úctu a vďaku za celoživotné úsilie, ktorým obohatil slovenskú vedu, ornitológiu a ochranu prírody. Do ďalších rokov mu želáme pevné zdravie, tvorivú silu, vnútornú spokojnosť a veľa radosných chvíľ. *Ad multos annos!*

Martin Hrabovszki, Michal Baláž

Došlo: 22.12.2025

Online: 18.1.2026